

OBYVATELIA MESTSKEJ ČASTI RAKYTOVCE (BANSKÁ BYSTRICA) BUDÚ ZNÁŠAŤ HLUK Z RÝCHLOSTNEJ CESTY R1 AŽ DO ROKA 2032. VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV ŽIADA MINISTERSTVO DOPRAVY O ZABEZPEČENIE DOČASNÝCH HLUKOVÝCH OPATRENÍ

Bratislava 25. januára 2024

Jeden z podnetov, ktoré verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský v uplynulom roku preskúmaval, sa týkal nadmernej dlhodobej záťaže obyvateľov Rakytoviec (mestská časť Banskej Bystrice) hlukom z rýchlostnej cesty R1, v blízkosti ktorej žijú. Rýchlostná cesta je v správe Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. (ďalej len „NDS“). Podávateľ sa prvýkrát obrátil na Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) s podnetom v roku 2017. Ministerstvo nariadilo NDS, ako povinnému subjektu, niekoľko opatrení. Z predloženého stanoviska ministerstva vyplynulo, že NDS opatrenia nedodrжала, resp. nere realizovala. Avšak ministerstvo v závere nevyužilo žiadny sankčný mechanizmus.

Prekročenie hodnôt hluku o 9 % až 23 %

Zo strategických hlukových máp a akčných plánov vyplýva, že hluk v dotknutej lokalite prekračoval povolené hodnoty už v roku 2011, resp. v roku 2016, kedy bola táto lokalita určená ako tzv. „hot spot“ t. j. problémová lokalita. Z predložených podkladov k riešeniu podnetu vo vzťahu k postupu ministerstva vyplynulo, že meraniami hluku bolo zistené 9 % až 23 % prekročenie prípustných hodnôt hluku stanovených vyhláškou pre danú kategóriu územia.

K náprave má dôjsť až v roku 2032

V roku 2020 ministerstvo nariadilo opatrenie na zníženie hlukovej záťaže. Má dôjsť k vybudovaniu protihlukovej steny, avšak až do roku 2032. To znamená, že účinnosť opatrenia na zabezpečenie ochrany podávateľa a ostatných obyvateľov dotknutej lokality nastane s predpokladom až v roku 2032. Ministerstvo nenariadilo žiadne iné opatrenia na ochranu obyvateľov, ktoré by aspoň znížili expozíciu nadmerným hlukom do času vybudovania protihlukovej steny.

Ministerstvo malo žiadať viac na ochranu práv obyvateľov

Ministerstvo, ako orgán ochrany zdravia v predmetnej veci, má tiež postupovať aj v súlade so základnými zásadami správneho konania, vrátane zásady materiálnej pravdy. V súlade so zásadami

materiálnej pravdy je ministerstvo povinné riadne zistiť skutočný stav vecí. Nemalo by sa spoliehať iba na podklady a dôkazy, ktoré mu predloží účastník konania, t. j. NDS.

Podobné prípady pred Európskym súdom pre ľudské práva

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský v právnom zhodnotení poukázal aj na niekoľko prípadov problematiky nadmerného hluku a jeho vplyvu na ľudské práva, v ktorých Európsky súd pre ľudské práva konštatoval porušenie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Európsky súd pre ľudské práva poukázal aj na to, že samotná existencia sankčných mechanizmov v právnej úprave, ktoré môže štát využiť voči subjektu, ktorého činnosťou je nadmerný hluk spôsobený, nepostačuje. To platí najmä vtedy, ak nie sú dostatočne a efektívne využívané.

„Ako verejný ochranca práv som v danom prípade konštatoval porušenie práva podávateľa na priaznivé životné prostredie a práva na ochranu zdravia, garantovaných čl. 44 a čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, a tiež práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach, a to postupom Ministerstva dopravy Slovenskej republiky. S ohľadom na stále pribúdajúci počet vozidiel nemožno vylúčiť, že hodnoty hluku v danej lokalite budú postupom času ešte vyššie ako tie, ktoré boli namerané v roku 2020. Tento stav by znamenal, že práva podávateľa, ako aj ostatných osôb žijúcich v danej lokalite, budú dlhodobo porušované. Myslím si, že k vybudovaniu protihlukovej steny by malo dôjsť skôr. Alebo by sa aspoň mali zabezpečiť dočasné protihlukové opatrenia. V ostatnom čase sledujem zvyšujúci sa počet podnetov v oblasti ochrany práva na priaznivé životné prostredie. Preto sa budem zasadzovať za ochranu obyvateľov pred environmentálnymi vplyvmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie.“, uviedol verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.